

Parlamentul
Republicii Moldova

SGY-07 nr. 496
19 iulie 2022

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (nr. 284 din 11.07.2022)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și menționează următoarele considerente.

I. Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat spre examinare în Parlament cu titlu de inițiativă legislativă de un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova, în temeiul art. 73 din Constituție și art. 47 alin. (1) al Regulamentului Parlamentului.

2. Proiectul de lege prevede modificarea Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995, Legii privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane nr. 42/2008, Legii privind sănătatea reproducerii nr. 138/2012.

Potrivit notei informative la proiectul nominalizat, scopul acestuia constă în:

- eliminarea vidului legislativ atestat în cadrul prestării serviciilor de prelevare, prelucrare, conservare, stocare, distribuire și utilizare a celulelor reproductive, de către instituții și centre medicale private;

- reglementarea cerințelor de activitate pentru prestatorii de servicii medicale publici și privați, care asigură serviciile de reproducere asistate medical, precum și monitorizarea acestor servicii;

-reglementarea posibilității transferului interinstituțional și internațional (transfrontalier) de celule reproductive, embrioni și gameți.

3. Prin natura reglementărilor, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, iar domeniul de reglementare ține de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel incidente prevederile articolelor 66 și 72 din Constituția Republicii Moldova.

4. Ținând cont de obiectul de reglementare al proiectului de lege, relevăm că pe lângă avizul Guvernului Republicii Moldova, care va cuprinde opinia Ministerului Sănătății, este necesară efectuarea expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție, potrivit art. 35 alin.(1) din Legea nr. 100/2017.

De asemenea, reținem asupra necesității avizării proiectului de lege de către Agenția de Transplant în temeiul pct. 6 subpct. 4) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției de Transplant, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2010 cu privire la instituirea Agenției de Transplant.

5. Ținând cont de faptul că proiectul prevede transpunerea unor noțiuni cuprinse în Directiva 2004/23/CE a Parlamentului European și Consiliului din 31 martie 2004 privind stabilirea standardelor de calitate și securitate pentru donarea, obținerea, controlul, prelucrarea, conservarea, stocarea și distribuirea țesuturilor și a celulelor umane și Directiva 2006/86/CE a Comisiei din 24 octombrie 2006 de punere în aplicare a Directivei 2004/23/CE a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la cerințele de trasabilitate, notificarea reacțiilor și a incidentelor adverse grave, precum și la anumite cerințe tehnice pentru codificarea, prelucrarea, conservarea, stocarea și distribuirea țesuturilor și a celulelor umane, este necesară efectuarea expertizei de compatibilitate de către Centrul de Armonizare a Legislației, în temeiul art. 36 din Legea nr. 100/2017 și pct. 41 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018.

Adițional, subliniem că relevanța expertizării proiectului de Centru este determinată de faptul că Legea nr. 42/2008, potrivit clauzei de armonizare asigură transpunerea Directivei 2004/23/CE și a Directivei 2010/53/EU din 7 iulie 2010 privind standardele de calitate și siguranță referitoare la organele umane destinate transplantului, motiv pentru care este imperios de a stabili dacă prevederile Art. II din proiect nu aduc atingere normelor UE care deja au fost transpuse.

II. Obiecții de conținut

• Art. III din proiect:

1. La **pct.2** din proiect, se propune completarea art. 2 din Legea nr. 138/2012 cu un șir de noțiuni de bază utilizate în legea vizată. În vederea corespunderii criteriului de claritate, menționăm că în acest punct sunt expuse semnificațiile mai multor noțiuni existente sau prevăzute în proiectul suspus avizării, însă noțiunile de „*donare de celule reproductive între parteneri*”, „*donare de celule reproductive non-parteneri*”, „*instituții responsabile pentru utilizarea la oameni*”, „partajarea oocitelor”, „inseminarea intra-uterină (IUI)”, „donare dedicată destinată de oocite”, „donare de oocite supranumerare (partajarea oocitelor)/donare de embrioni supranumerari”, „embrioni supranumerari”, „transferul de embrion/embriotransfer”, „prelucrare sau procesare”, – nu se utilizează în Legea nr. 138/2012 și nici în textul proiectului. În acest context, relevăm asupra excluderii acestora din lista noțiunilor de bază.

Totodată, în proiect la Art. III pct. 5 se atestă o noțiune nouă a cărei sens nu este redată la pct. 2, precum – „maturarea in vitro a oocitelor (IVM/MIV)”, motiv pentru care considerăm oportună completarea pct. 2 cu noțiunea în cauză.

2. La **pct. 5**, este prevăzută modificarea art. 9 din Legea nr.138/2012 care reglementează folosirea tehnologiilor de asistare medicală a reproducerii umane.

Astfel, potrivit alineatelor (7) și (8) din art. 9, se identifică următoarele categorii de subiecți care au dreptul la folosirea tehnologiilor de reproducere asistată:

- cuplul reproductiv asistat medical care se află sau nu se află în căsătorie în modul stabilit de lege, și
- femeia și bărbatul care nu se află în căsătorie înregistrată în modul stabilit de lege.

În acest context, subliniem că potrivit art. 2 alin.(3) și art.9 din Codul familiei al Republicii Moldova nr. 1316/2000, căsătoria este liber consimțită între un bărbat și o femeie, iar înregistrarea căsătoriei are loc la organele de stare civilă, precum și la alte organe abilitate prin lege.

Urmare a celor enunțate, recomandăm ca prevederile alineatelor (7) și (9) ale art.9, să fie comasate într-un singur alineat.

3. În partea ce ține de **pct. 8** din acest articol, care propune o nouă redacție pentru art. 12 din Lege, constatăm că potrivit alin.(5) lit.e) *donarea de gameți sau embrioni este prohibită dacă în calitate de donator evoluează persoana care „are autonomie limitată” și nu este capabilă să evalueze actul donării și consecințele prestării acestuia.*

În situația de referință, atenționăm asupra faptului că, expresia „autonomie limitată” nu este prevăzută de Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002.

Totodată, dispoziția art. 32 alin.(1) din Codul civil, stabilește că, *în privința persoanei fizice care, în urma unei boli mintale ori a unei deficiențe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința poate fi instituită, prin hotărâre judecătorească, măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei, a ocrotirii provizorii sau a tutelei.*

Din acest considerent, în vederea respectării prevederilor consemnate la art. 3 alin.(4) lit. a) din Legea nr. 100/2017, care determină că, proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor cu care se află în conexiune, expresia „autonomie limitată” urmează a fi revizuită.

La fel, observăm că potrivit alin.(6) ale art.12, *în calitate de donator pot evolua o categorie distinctă de subiecți precum „persoane înrudite emoțional”.* În acest sens, notăm că, Codul familiei al Republicii Moldova nu reglementează noțiunea dată, fapt pentru care propunem fie includerea sub formă de noțiune a acesteia la Art. III pct. 2, fie substituirea acesteia cu noțiunea de „prieten”, sinonimă cu cuvântul „amic”, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române (dexonline.ro).

4. La **pct. 9** din Art.III, este prevăzută completarea Legii cu art. 12¹, care la alin.(4) stabilește că *orice activitate de publicitate sau promovare de către prestatorul de servicii publice și/sau private, precum și Biobănci autorizate, care încurajează donarea de celule și țesuturi reproductive umane trebuie să respecte natura altruistă a donării și în niciun caz nu poate încuraja donarea prin oferirea de profit sau beneficii economice.* Prin urmare, cuvintele „natura altruistă” urmează a fi excluse, or, Codul civil al Republicii Moldova nu prevede asemenea noțiune. În situația dată, dispoziția enunțată urmează a fi redactată, în sensul indicării caracterului gratuit al acțiunilor enunțate.

5. Totodată, trebuie să remarcăm că proiectul de lege nu stabilește subiectul responsabil de ținerea registrului biobăncilor, în special a celor

care nu sunt conectate la prestatorii de servicii publici și privați, dar care sunt autorizate pentru desfășurarea activităților de donare, prelevare, testare, prelucrare, conservare, stocare și distribuire de țesuturi și/sau celule, similar reglementării cuprinse la art. 23 alin.(7) din Legea nr. 42/2008 care stabilește că *Agencia instituie și ține un registru al băncilor de țesuturi și/sau celule și persoane juridice autorizate să desfășoare activități de prelevare, transport și livrare de țesuturi sau celule, accesibil publicului, în care sunt precizate activitățile pentru care au fost autorizate băncile de țesuturi și/sau celule sau persoanele juridice respective.*

În concluzie, relevăm că la examinarea proiectului urmează a se ține cont de recomandările propuse în prezentul aviz, iar oportunitatea examinării proiectului de lege ține de prerogativa exclusivă a Parlamentului.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală

Ex.: Olga Barbălată,
Tel. 820-183